

Drentse gedragscode integriteit Commissaris van de Koningin, gedeputeerde staten en provinciale staten

De Commissaris van de Koningin (CvdK), gedeputeerde staten (GS) en provinciale staten (PS) zijn gehouden het algemeen belang te dienen. Zij zijn er voor de burgers. De overheid verkeert daarbij vaak in een monopoliepositie. Dat stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur en aan degenen die daarin functioneren. Integriteit is daarvan een wezenlijk onderdeel. Wanneer de integriteit van de CvdK, GS en PS ter discussie staat, worden het vertrouwen in en de legitimiteit van het openbaar bestuur aangetast.

Als gevolg van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen kan de integriteit van de CvdK, GS en PS onder druk komen te staan. Te noemen zijn onder andere de toenemende complexiteit van de samenleving en van het openbaar bestuur, de steeds sterkere verstrengeling van het publieke en het private domein, de lobby vanuit de samenleving, de scherpere aandacht van de media en het opleggen van bedrijfseconomische normen aan het overheidsmanagement.

Integriteit is in de eerste plaats een kwestie van mentaliteit en bewustwording. De leden van het college van GS en PS werken voor de gemeenschap en zijn verantwoordelijk voor de besteding van gemeenschapsgeld. Zij vervullen een voorbeeldfunctie. Hierbij is een goede democratische controle van groot belang. Bestuurders moeten bereid zijn verantwoording af te leggen voor hun bestuurlijk handelen. Bewustwording en mentaliteit alleen zijn niet voldoende. Er zijn tevens heldere regels en afspraken nodig waaraan de CvdK, GS en PS houvast hebben. Deze gedragscode (gebaseerd op het model dat gemaakt is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten) voorziet daarin. Het biedt de CvdK, GS en PS een toetsingskader bij het bepalen van normen omtrent de integriteit, zoals die worden gehanteerd in onze provinciale organisatie. Naast deze gedragscode zijn bij de provincie Drenthe nog andere documenten te vinden waar dit onderwerp en relevante vraagstukken tevens aan de orde komen, zoals in de Regeling declaraties Commissaris van de Koningin en gedeputeerden en de Nota bestuursfuncties. In de Provinciewet is tevens een aantal artikelen te vinden die handelen over de integriteit van de provinciale bestuurders, zoals de eed en de belofte, maar ook de openbaarmaking van nevenfuncties en verboden handelingen. Op deze bepalingen wordt in deze code niet nader ingegaan. Iedere bestuurder dient zich te houden aan de bepalingen in de Provinciewet.

Deze gedragscode geeft niet per definitie regels die rechtskracht hebben, maar heeft vooral bestuurlijke en politieke relevantie. De leden van GS en PS zijn op de naleving van de gedragscode aanspreekbaar en wanneer zij zich er niet aan houden, kan dat gevolgen hebben voor hun functioneren en voor hun positie.

De gedragscode wordt periodiek geëvalueerd, zodat het toetsingskader actueel blijft.

De code bestaat uit drie onderdelen. Deel I beschrijft een aantal kernbegrippen van integriteit en plaatst daarmee het vraagstuk in een breder kader. Zij vormen de algemene uitgangspunten voor de gedragscode. Deel II bevat de feitelijke gedragsregels, waarbij een aantal thema's wordt onderscheiden. Deel III bevat een (niet-limitatieve) opsomming van bestaande wettelijke en rechtspositionele gedragsregels die betrekking hebben op de bestuurlijke integriteit.

Deel I. Kernbegrippen van bestuurlijke integriteit

De CvdK, GS en PS stellen bij hun handelen de kwaliteit van het openbaar bestuur centraal. Integriteit van het openbaar bestuur is daarvoor een belangrijke voorwaarde. De belangen van de provincie, en in het verlengde daarvan die van de burgers, zijn het primaire richtsnoer.

Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt, wordt aanvaard, dat ernaar wordt gehandeld en dat er de bereidheid is om daarover verantwoording af te leggen. Verantwoording wordt intern afgelegd aan de CvdK, GS of PS, maar ook extern aan organisaties en burgers voor wie de provinciale bestuurders hun functie vervullen.

Een aantal kernbegrippen is daarbij leidend en plaatst bestuurlijke integriteit in een breder perspectief.

Dienstbaarheid

Het handelen van een bestuurder is altijd en volledig gericht op het belang van de provincie en op de organisaties, de gemeenten en de burgers die daar deel vanuit maken.

Functionaliteit

Het handelen van de CvdK, een gedeputeerde of een statenlid heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het provinciaal bestuur.

Onafhankelijkheid

Het handelen van de CvdK, een gedeputeerde of een statenlid wordt gekenmerkt door onafhankelijkheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.

Openheid

Het handelen van de CvdK, een gedeputeerde of een statenlid is transparant, opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van de CvdK, een gedeputeerde of een statenlid en zijn beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op de CvdK, een gedeputeerde of een statenlid moet men kunnen rekenen; die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van de CvdK, een gedeputeerde of een statenlid is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Deze kernbegrippen zijn de toetssteen voor de nu volgende gedragsafspraken. Gedragingen moeten aan deze kernbegrippen getoetst kunnen worden.

Deel II. Gedragscode bestuurlijke integriteit

1. Algemene bepalingen

- 1.1. Onder de leden van het college van GS wordt verstaan: de CvdK en gedeputeerden.
- 1.2. Onder de leden van PS wordt in dit kader verstaan: een lid van PS én een commissielid, niet zijnde statenlid.
- 1.3. Onder bestuurder wordt verstaan: de leden van het college van GS en PS.
- 1.4. Deze gedragscode geldt voor bestuurders, zoals omschreven in punt 1.3.
- 1.5. De code is openbaar en door derden te raadplegen.
- 1.6. De bestuurders ontvangen bij aantreden een exemplaar van de gedragscode.
- 1.7. In gevallen waarin de code niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, wordt door leden van PS melding gemaakt bij het Presidium en door de leden van het college van GS melding gemaakt bij het college.

2. Belangenverstrengeling en aanbesteding

- 2.1. Een bestuurder doet opgave van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de provincie zakelijke betrekkingen onderhoudt. De opgave is openbaar en door derden te raadplegen.
- 2.2. Bij privaatsamenwerkingsrelaties voorkomt de bestuurder (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
- 2.3. Een oud-bestuurder wordt het eerste jaar na de beëindiging van zijn ambtstermijn uitgesloten van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden voor de provincie.
- 2.4. Een bestuurder die familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten of goederen aan de provincie, onthoudt zich van deelname aan de besluitvorming over de desbetreffende opdracht.
- 2.5. Een bestuurder neemt van een aanbieder van diensten of goederen aan de provincie geen faciliteiten of diensten aan die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kan beïnvloeden.

3. Nevenfuncties

- 3.1. Een bestuurder vervult geen nevenfuncties waarbij er (de schijn van) strijdigheid is of kan zijn met het belang van de provincie. De uitgangspunten in de Nota bestuursfuncties gelden hierbij als leidraad.

3.2. Een bestuurder maakt melding van al zijn nevenfuncties waarbij tevens wordt aangegeven of de functie wel of niet bezoldigd is. Deze gegevens worden openbaar gemaakt.

3.3. Een lid van het college van GS, dat een nevenfunctie wil vervullen anders dan uit hoofde van het ambt, bespreekt dit voornemen in het college. Daarbij komt tevens aan de orde hoe wordt gehandeld met betrekking tot eventuele vergoedingen en de te maken kosten.

4. Informatie

4.1. Een bestuurder gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij verstrekt geen geheime informatie.

4.2. Een bestuurder verstrekt informatie, tenzij deze geheim of vertrouwelijk is en het geven van informatie niet mogelijk is op grond van de Wet openbaarheid van bestuur.

4.3. Een bestuurder maakt niet ten eigen bate of ten bate van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

5. Aannemen van geschenken

5.1. Geschenken en giften die een bestuurder uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld en geregistreerd en zijn eigendom van de provincie. Er wordt een provinciale bestemming voor gezocht.

5.2. Indien een bestuurder geschenken of giften ontvangt die een waarde van minder dan € 50,-- vertegenwoordigen, kunnen deze in afwijking van het vorenstaande worden behouden en hoeven ze niet te worden gemeld en geregistreerd.

5.3. Geschenken en giften worden niet op het huisadres ontvangen. Indien dit toch is gebeurd, wordt dit, afhankelijk of het meer of minder dan de in punt 5.2 gemelde € 50,-- is, gemeld in het college c.q. Presidium waar een besluit over de bestemming van het geschenk wordt genomen.

6. Bestuurlijke uitgaven

6.1. Uitgaven worden uitsluitend vergoed als de hoogte en de functionaliteit ervan kunnen worden aangetoond.

6.2 Ter bepaling van de hoogte en de functionaliteit van bestuurlijke uitgaven worden de volgende criteria gehanteerd.

- Met de uitgave is het belang van de provincie gediend.
- De uitgave vloeit voort uit de functie.
- Er is voldoende budget beschikbaar.

7. Declaraties

7.1. Bij dit onderwerp geldt voor de leden van het college van GS de Regeling declaraties Commissaris

van de Koningin en gedeputeerden als leidraad. Hierin staan richtlijnen en procedures met betrekking tot declaraties door de CvdK en GS.

Bij dit onderwerp gelden voor leden van PS de uitgangspunten van de Verordening rechtspositie staten- en commissieleden.

7.2. De bestuurder declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

7.3. Declaraties worden afgewikkeld volgens een daartoe vastgestelde administratieve procedure.

7.4. Een declaratie wordt ingediend door middel van een daartoe vastgesteld formulier. Bij het formulier wordt een betalingsbewijs gevoegd en op het formulier wordt de functionaliteit van de uitgave vermeld.

7.5. Gemaakte kosten worden in principe binnen een kwartaal gedeclareerd. Eventuele voorschotten worden voorzover mogelijk binnen een maand afgerekend. De declaraties van het laatste kwartaal dienen uiterlijk in januari gedeclareerd te worden.

7.6. De directeur-secretaris en de statengriffier zijn verantwoordelijk voor een deugdelijke administratieve afhandeling en registratie van declaraties. Declaraties van bestuurders worden administratief afgehandeld door daartoe aangewezen ambtenaren.

7.7. In geval van twijfel over een declaratie van een lid van het college van GS wordt deze voorgelegd aan de CvdK. Bij twijfel over een declaratie van een lid van PS wordt deze voorgelegd aan het Presidium.

8. Provinciale creditcards

8.1. Het gebruik van provinciale creditcards is beperkt tot leden van het college van GS. Ook hier gelden voor de leden van GS de uitgangspunten die opgenomen zijn in de Regeling declaraties Commissaris van de Koningin en gedeputeerden.

9. Gebruik van provinciale voorzieningen

9.1. Gebruik van provinciale eigendommen of voorzieningen voor privé-doeleinden is niet toegestaan.

9.2. Leden van het college van GS kunnen op basis van een overeenkomst terzake voor zakelijk gebruik een fax, mobiele telefoon en computer in bruikleen ter beschikking krijgen.

9.3. Als het belang van de provincie daarmee is gediend, kan het college van GS besluiten dat leden van het college van GS voor hun dienstreizen gebruikmaken van een chauffeur of van een dienstauto met chauffeur.

10. Dienstreizen buitenland

10.1. Een lid van het college van GS dat het voornemen heeft een buitenlandse dienstreis te maken, heeft toestemming nodig van het college van GS. Een statenlid dat het voornemen heeft een buitenlandse dienstreis te maken, heeft toestemming nodig van het Presidium.

10.2. Een bestuurder die het voornemen van een dienstreis meldt, verschaft informatie over het doel van de dienstreis, de bijbehorende beleidsoverwegingen en de geraamde kosten.

10.3. Uitnodigingen voor dienstreizen, werkbezoeken en dergelijke op kosten van derden worden altijd besproken in het college c.q. het Presidium en onder meer getoetst op het risico van belangenverstrengeling. Het provinciaal belang van de dienstreis is doorslaggevend voor de besluitvorming.

10.4. Het ten laste van de provincie meereizen van derden is uitsluitend toegestaan wanneer dit gebeurt op uitnodiging van de ontvangende partij en/of het belang van de provincie daarmee gediend is. Het meereizen van derden wordt bij de besluitvorming van het college c.q. het Presidium betrokken. Het anderszins meereizen van derden op kosten van de provincie is niet toegestaan. Het meereizen van derden op eigen kosten is toegestaan.

10.5. Het verlengen van een buitenlandse dienstreis voor privé-doeleinden is toegestaan, mits dit is betrokken bij de besluitvorming van het college c.q. het Presidium. De extra reis- en verblijfkosten komen volledig voor rekening van de bestuurder.

10.6. De in verband met de buitenlandse dienstreis gedane functionele uitgaven worden vergoed conform de geldende regelingen en voorgaande bepalingen. Uitgaven worden vergoed voorzover de dienstreis is goedgekeurd en zij redelijk en verantwoord worden geacht.

Deel III. Enkele bestaande wettelijke en rechtspositionele gedragsregels

Een groot aantal gedragsregels die te maken hebben met integer handelen, is reeds neergelegd in wettelijke en rechtspositionele voorschriften. Een voorbeeld hiervan is het Wetboek van Strafrecht. Hier staan artikelen in over verduistering (artikel 359), vervalsing (artikel 360), verduistering, beschadiging, vernieling van akten, bewijsmateriaal, bescheiden en dergelijke (artikel 361) en fraude en corruptie (artikelen 362 en 363).

Verder kan in de provincie Drenthe gedacht worden aan:

- Verordening rechtspositie staten- en commissieleden (laatste wijziging in maart 2001);
- Verordening inzake tegemoetkoming in en vergoeding van kosten die verband houden met de vervulling van het ambt van lid van GS (laatste wijziging in oktober 2001);
- Nota bestuursfuncties (vastgesteld in oktober 2001).
- Regeling declaraties CvdK en gedeputeerden (herziene versie van augustus 2003);
- Aanbestedingsbeleid voor werken.

Voor ambtenaren zijn tevens documenten over integriteit vastgesteld, zoals de Gedragscode ambtelijke integriteit, en regels over het gebruik van bedrijfsmiddelen.